

Gemeenteraadsverkiezingen 2026

*Voorstel plan van aanpak
mei 2025*

Inhoud

1.	Inleiding.....	3
2.	Succesvolle en effectieve campagne 2022.....	3
3.	Waterbelang en gemeenteraadverkiezingen 2026.....	4
3.2	Inhoudelijke thema's gemeenten en Delfland.....	5
4.	Kernboodschappen.....	5
5.	Doelen gemeenteraadsverkiezingen 2026.....	6
5.2	Doelgroepen.....	6
6.	Strategie.....	6
6.2	In te zetten communicatiekanalen en -middelen.....	7
	Communicatiekanalen.....	7
	Communicatiemiddelen.....	7
7.	Plan van aanpak.....	8
7.2	Fase 1: Opstellen verkiezingsprogramma's en kandidatenlijsten.....	8
7.3	Fase 2: Campagne voeren.....	9
7.4	Fase 3: Verkiezingsdag.....	11
7.5	Fase 4: College-onderhandelingen.....	11
7.6	Fase 5: Installatie nieuwe colleges van B&W en gemeenteraden.....	12
8.	Kosten en capaciteit plan van aanpak.....	12
	Bijlage 1: Succesvolle en effectieve aanpak 2022.....	14
	Bijlage 2: Waterbelang en gemeenteraadverkiezingen 2026.....	18
	Bijlage 3: inhoudelijke thema's gemeenten en Delfland.....	19

1. Inleiding

Voor Delfland zijn de relatie en de samenwerking met inliggende gemeenten van groot belang. Daarom wil Delfland alle partijen die deelnemen aan de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 informeren over en nog bewuster maken van het belang van water bij ruimtelijke ordening en voor een veilige, gezonde en leefbare omgeving. Delfland verkent welke onderwerpen spelen bij de verschillende gemeenten en spelen in op onderwerpen met gezamenlijke belangen. Zo wil Delfland bijdragen aan het hoog op de agenda zetten van waterthema's bij de lokale politiek. En natuurlijk dat gemeenten en Delfland goed blijven samenwerken om te komen tot oplossingen voor watervraagstukken.

Bij de vorige gemeenteraadsverkiezingen hebben de communicatieadviseurs van de afdeling Communicatie en Servicepunt (CSP) en de accountmanagers van de afdeling Strategie, Innovatie en Beleid (SIB) in opdracht van het bestuur een plan van aanpak ontwikkeld om het thema 'een veilige, gezonde en groene leefomgeving' te agenderen bij de politieke partijen in ons gebied. Vanwege het succes van het plan van aanpak bij de vorige gemeenteraadsverkiezingen, wil Delfland deze aanpak in aangepaste vorm opnieuw inzetten bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2026.

In 2022 richtte het plan van aanpak zich vooral op het breed onder de aandacht brengen van de voor Delfland belangrijke thema's door middel van een publiekscampagne in de periode van de verkiezingscampagne. Deze keer wil Delfland het beïnvloedingstraject starten in de fase dat de verkiezingsprogramma's geschreven worden. Ook inhoudelijk zijn er verschillen met de verkiezingen van 2022, door een verschuiving op thema's voor zowel Delfland als de omgeving.

2. Succesvolle en effectieve campagne 2022

Het plan van aanpak voor de gemeenteraadsverkiezingen 2022 had als doelstellingen:

- Partijen bewust maken van en informeren over het belang van water en over de (water)issues die specifiek in hun gemeenten spelen;
- Bij inwoners het belang van water onder de aandacht brengen.

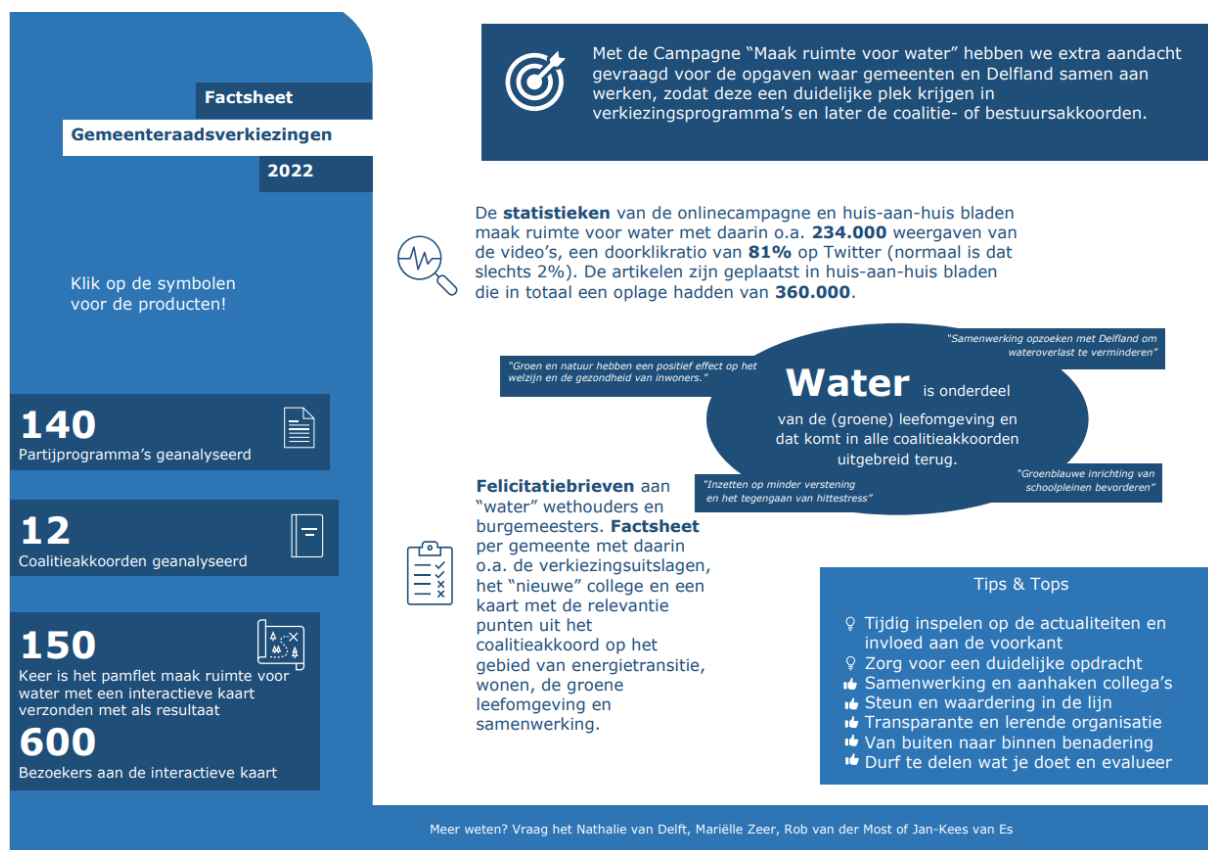
Om deze doelen te realiseren heeft Delfland verschillende stappen doorlopen:

- Een persoonlijke mail van dijkgraaf Piet-Hein Daverveldt aan alle gemeenteraadsleden;
- Een onlinecampagne gericht op inwoners en (potentiële) gemeenteraadsleden, waarin inwoners en ondernemers de boodschap 'Maak ruimte voor water' gaven.
- Een analyse van de verkiezingsprogramma's voorafgaand aan de verkiezingen en een analyse van de bestuurs-/coalitieakkoorden na de verkiezingen op de thema's die Delfland raakte.
- Kennismakingsmomenten met de nieuwe besturen.

De campagne was met name succesvol omdat deze:

- Persoonlijk was;
- Specifiek gericht was op de doelgroep;
- Relevante informatie onder de aandacht bracht.

De resultaten van de campagne zijn in onderstaande factsheet weergegeven:

In bijlage 1 is een uitgebreide beschrijving van de aanpak en resultaten van 2022 te vinden.

3. Waterbelang en gemeenteraadverkiezingen 2026

Wegens het succes van de gezamenlijke aanpak bij de vorige gemeenteraadsverkiezingen, wil Delfland de hierboven beschreven aanpak in de aanloop naar, tijdens en na de volgende gemeenteraadsverkiezingen in 2026 opnieuw inzetten. Daarbij worden de leerpunten uit 2022 meegenomen; en ook de veranderingen in de bestuurlijke en politieke context.

Want de gemeenteraadsverkiezingen zijn niet los te zien van de internationale, landelijke en lokale context. En die is behoorlijk veranderd in de afgelopen vier jaar. Internationale ontwikkelingen hebben geleid tot onzekerheden over onze fysieke en economische veiligheid. Landelijk gezien is een 'verrechtsing' van de politiek te zien. Dit heeft onder meer tot gevolg dat de politieke focus op klimaat is verschoven naar immigratie, veiligheid, de woningmarkt en defensie.

De gemeenten verkeren in onzekerheid over hun financiële situatie in en na 2026. Zij krijgen mogelijk te maken met grote tekorten waardoor basisvoorzieningen als jeugdhulp en woningbouw in het geding komen. Inzet op onderwerpen als waterkwaliteit, waterveiligheid, klimaat, groene leefomgeving, etc. zijn daardoor waarschijnlijk minder vanzelfsprekend. Juist daarom is het van belang aandacht te vragen voor deze onderwerpen in de gemeenteraadsverkiezingen van 2026.

Een uitgebreide beschrijving van de landelijke en lokale opgaven is te vinden in bijlage 2.

3.2 Inhoudelijke thema's gemeenten en Delfland

Om impact te kunnen genereren, legt Delfland in de hierna voorgestelde aanpak de focus op de drie vraagstukken die essentieel zijn voor alle gemeenten én voor Delfland, namelijk:

1. Het verbeteren van de waterkwaliteit;
2. Het beperken van de gevolgen van klimaatverandering;
3. Water en bodem sturend.

Daarnaast wordt gekeken naar de onderwerpen die specifiek spelen in een gemeente, hiervoor is een overzicht opgenomen in bijlage 3. In de communicatie naar de gemeenten is het uitgangspunt dat Delfland aansluit bij hun context (dus vraaggericht en niet aanbodgericht).

4. Kernboodschappen

Hieronder staan de algemene kernboodschappen. Deze boodschappen worden de komende maanden waar nodig aangepast op de verkiezingsthema's en de onderwerpen die spelen bij de gemeenten.

Waterkwaliteit:

Schoon en gezond water is onmisbaar voor mens, dier en natuur. Uw gemeente ligt in één van de meest dichtbevolkte gebieden van Nederland met meer dan 1,25 miljoen inwoners en 40.000 bedrijven, waaronder meer dan 1.200 glastuinbouwbedrijven. Schoon water is daarom geen vanzelfsprekendheid. Samen met gemeenten werkt Delfland dan ook hard aan het verbeteren van de waterkwaliteit en de doelen van de Kaderrichtlijn Water. Zo zorgen we samen voor een toekomstbestendig, veilig en leefbaar gebied.

Klimaatadaptatie:

Uw gemeente heeft te maken met grote uitdagingen: een dalende bodem, een stijgende zeespiegel en steeds vaker extreme neerslag en langdurige droogte. De gemeente en Delfland hebben dus veel te beschermen. Want we leven in een gebied waarin het bestuurlijk hart van Nederland ligt, dat voor 15% bijdraagt aan het BNP en dat de hoogste bevolkingsdichtheid heeft.

Om de ruim 1,25 miljoen inwoners en 40.000 bedrijven te beschermen tegen wateroverlast, overstromingen en een tekort aan zoet water, is samenwerking tussen gemeenten en Delfland essentieel. Denk aan slimme oplossingen zoals waterbergingen om hevige buien op te vangen en later opnieuw te gebruiken. Of aan ruimte creëren voor het verbreden of verhogen van dijken. Als waterschap adviseren wij gemeenten over klimaatadaptatieve maatregelen. Zo zorgen we samen voor een toekomstbestendig, veilig en leefbaar gebied.

Ruimte voor water:

We leven, werken en recreëren met steeds meer mensen en bedrijven in ons gebied waar ruimte steeds schaarser wordt. Samen met gemeenten staat Delfland voor een grote uitdaging: hoe gaan we om met steeds extremere weersomstandigheden, waarin hevige regen en droogte elkaar afwisselen? Om schade te beperken en te beschikken over voldoende zoet water, moeten we ruimte geven aan water. Bijvoorbeeld door waterbergingen aan te leggen en meer ruimte voor groen zodat water beter de grond in kan zakken. Maar ook waar en hoe we woningen bouwen. Als waterschap adviseren wij gemeenten over het maken van keuzes in de ruimtelijke ordening. Zo zorgen we samen voor een toekomstbestendig, veilig en leefbaar gebied.

5. Doelen gemeenteraadsverkiezingen 2026

Met het plan van aanpak voor de verkiezingen in 2026 wil Delfland realiseren:

- Partijen die deelnemen aan de verkiezingen de voor Delfland belangrijke watergerelateerde onderwerpen op het netvlies hebben en het een plek geven in het verkiezingsprogramma;
- Dat zij weten welke (water)issues generiek spelen;
- Dat zij weten wat hun rol en verantwoordelijkheden daarin zijn en wat de rol en verantwoordelijkheden van Delfland zijn;
- Dat zij ons als hun samenwerkingspartner zien op waterdossiers;
- Dat wij snel kennismaken met de nieuwe raden en colleges wanneer zij geformeerd zijn;
- Dat het thema 'water' in de partijprogramma's en coalitie- of bestuursakkoorden is opgenomen;
- Dat inwoners zich bewust zijn dat (ruimte voor) water van belang is om in ons gebied te kunnen wonen, werken en recreëren.

5.2 Doelgroepen

De voornaamste (primaire) doelgroepen voor het realiseren van deze doelen, zijn:

- Partijleden zoals leden van commissies van verkiezingsprogramma's, campagneleiders.
- Beleidsmakers en fractiemedewerkers in de gemeenten in het gebied van Delfland
- Beslissers bij gemeenten in het gebied van Delfland. Denk aan: burgemeesters, gemeenteraadsleden, wethouders.
- Nieuwe gemeenteraadsleden.

Secundaire doelgroepen zijn: pers en inwoners van het gebied van Delfland.

6. Strategie

Om de doelen te realiseren, wordt geadviseerd aan de voorkant invloed uit te oefenen op de verkiezingsprogramma's die nu geschreven worden. Om zo zoveel mogelijk te borgen dat de voor Delfland belangrijke waterthema's in de toekomstige coalitieakkoorden zijn opgenomen. Daarnaast wordt geadviseerd een publiekscampagne in te zetten omdat ook inwoners invloed hebben op de politieke onderwerpen en zij degenen zijn die uiteindelijk gaan stemmen.

Dit doet Delfland door:

- Het direct benaderen van de doelgroepen binnen de gemeenten, o.a. door een actieve inzet van de VV-leden van Delfland.
- Het indirect beïnvloeden van de doelgroepen door:
 - Inwoners en samenwerkingspartners onze boodschap te laten overbrengen over het belang van water(kwaliteit) en klimaatadaptatief bouwen.
 - Het actief inzetten van de (lokale en regionale) media.
- Het zoveel mogelijk inspelen op de actualiteit, denk aan de aanpak van de rivierkreeften, PFAS/waterkwaliteit etc..
- Delfland biedt primaire doelgroepen relevante informatie aan die ze op dat moment nodig hebben. Daarom wordt in fases gewerkt en sluiten de activiteiten aan bij de verschillende fasen van de gemeenteraadsverkiezingen (zie onderdeel 7).
- Er wordt zoveel mogelijk in gespeeld op de relevante (watergerelateerde) issues van de gemeenten (zie overzicht bijlage 3).

Insteek, momentum, boodschap en middelen moeten elkaar steeds versterken. Vandaar dat dit als een langdurige campagne wordt benaderd.

NB: Wanneer de Unie van Waterschappen ook activiteiten rondom de gemeenteraadsverkiezingen ontwikkelen, worden deze zo goed mogelijk verwerkt binnen onze campagne.

6.2 In te zetten communicatiekanalen en -middelen

Communicatiekanalen

Voorgesteld wordt de volgende kanalen in te zetten:

- de eigen kanalen van Delfland ('*owned media*'), zowel online als social media.
- Lokale en regionale media ('*earned media*')
- Betaalde content ('*paid media*') om de boodschap doelgroep- en gebiedsgericht te verspreiden. Om online effect te realiseren, is betaalde content een voorwaarde. Met alleen organisch bereik (dus zonder de inzet van betaalde content) kan er online veel te weinig bereik gerealiseerd worden. Dit laten ook de cijfers uit de vorige campagne zien (zie bijlage 1).
- Ambassadeurs (inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties) die het verhaal van Delfland vertellen, brengen de boodschap over.

Communicatiemiddelen

Hiervoor worden de volgende middelen ontwikkeld:

- Interactief pamflet waarop verschillende projecten in ons gebied te zien zijn die relevant zijn voor de gemeenten.
- Watermanifest (position paper) met daarin de uitdagingen van gemeenten, belangrijke watervraagstukken, onze boodschappen per thema/onderwerp en hoe de gemeenten en Delfland kunnen samenwerken.
- Inventarisatie van mogelijke watergerelateerde campagne-momenten, deze faciliteren (locatie, boodschap, samenwerking) en die actief aanbieden.
- In overleg met gemeenten: een watersafari waarbij medewerkers van Delfland lokale vraagstukken en successen zichtbaar maken en die als inspiratie dienen.
- Mail namens de dijkgraaf aan lokale bestuurders.
- Videoboodschappen van de dijkgraaf voor publiek en lokale politici.
- Teksten voor DB- en AB-leden die ze in hun achterban kunnen verspreiden.
- Een online campagne in de campagneperiode van de verkiezingen, specifiek gericht op (potentiële) gemeenteraadsleden en inwoners in ons gebied. Hierin komen ook de doelgroepen zelf aan bod, net als in de campagne van 2022.
- Overweeg een waterdossier vanuit Delfland per gemeente te maken. Dit dossier kan bij/na de vorming van het coalitieakkoord aangeboden worden. Onderdeel hiervan kan zijn welke uitdagingen er liggen in de gemeente, welke lopende projecten er zijn en wat de rol en verantwoordelijkheden van de gemeente is en welke van Delfland liggen (denk aan onderwerpen als: kroos, blauwalg, overstorten, ruimtelijke inrichting, etc.).

7. Plan van aanpak

De gemeenteraadsverkiezingen verlopen in verschillende fasen:

1. Opstellen conceptverkiezingsprogramma's (periode: tot en met augustus/oktober 2025)
2. Opstellen kandidatenlijsten (periode: juni tot en met augustus 2025)
3. Campagne voeren (periode: januari tot en met maart 2026)
4. Verkiezingsdag (18 maart 2026)
5. College-onderhandelingen (vanaf 18 maart 2026)
6. Installatie gemeenteraadsleden en benoeming wethouders (vanaf 18 maart 2026)

Hieronder is het plan van aanpak uitgewerkt aan de hand van gerichte activiteiten in de verschillende fasen van de verkiezingen.

7.2 Fase 1: Opstellen verkiezingsprogramma's en kandidatenlijsten

Doel: water op de kaart zetten in de verkiezingsprogramma's.

In deze fase stellen de politieke partijen hun verkiezingsprogramma's op. Hierin nemen ze de beloften op die ze verkondigen tijdens de campagne en waar willen maken na de installatie van nieuwe gemeenteraadsleden en colleges. In deze fase is het erg belangrijk dat waterthema's voldoende en goed in de verkiezingsprogramma's komen. Hierbij kan Delfland het gevoel van urgentie vergroten en faciliteren met inhoudelijke en deskundige informatie.

Datum	Activiteit	Actie*
April - mei (basis)	Analyse van de lokale, politieke context. Doel: bepalen hoe Delfland de eigen thema's op een goede manier onder de aandacht kan brengen bij de lokale politieke partijen zodat onze boodschap aansluit bij de uitdagingen waar zij voor staan. Ook wordt hierin verkend of een focus wordt aangebracht in de gemeenten die actief benaderd worden.	SIB
April - mei (basis)	Opstellen van een watermanifest (position paper) met daarin: uitdagingen van de gemeente, belangrijke watervraagstukken, onze boodschappen per thema/onderwerp (verbeteren waterkwaliteit, het beperken van wateroverlast, water & bodem sturend) en hoe de gemeenten en Delfland kunnen samenwerken. Doel: standpunten van Delfland meer onder de aandacht brengen bij de gemeentelijke politiek en om deze in de verschillende partijprogramma's te krijgen.	SIB, Programma's Waterkwaliteit en Klimaat
Mei-juni (basis)	Benaderen van de verkiezingscommissies van partijen (via hun voorzitters), met een e-mail van de dijkgraaf en de accountmanager als contactpersoon. In de mail wordt een aantal relevante watervraagstukken aangestipt en actieve hulp geboden voor het leveren van input. In de e-mail zit meteen een uitnodiging om de commissie te ontvangen voor een bezoek of 'watersafari' (zie volgende activiteit).	CSP (brief)/SIB (contactgegevens.)

Datum	Activiteit	Actie*
	Daarnaast fungeren de politieke partijen in de VV van Delfland ook als ingang bij lokale partijen.	
Vanaf juni (extra)	Per gemeente uitvragen of er behoefte is om een 'watersafari' aan te bieden aan alle partijen en deze vervolgens samen organiseren. Bij de watersafari worden lokale vraagstukken en successen zichtbaar gemaakt en kunnen die als inspiratie dienen voor anderen.	SIB/CSP
Mei-juni (extra)	Inventarisatie mogelijk watergerelateerde campagne-momenten, deze faciliteren (locatie, boodschap, samenwerking) en die actief aanbieden.	SIB/CSP
Oktober (basis)	Aanbod aan VV-leden om een social mediatraining te volgen zodat zij zelf ook een actieve rol kunnen spelen in de gemeenteraadsverkiezingen.	CSP/BJZ
Oktober - december (basis)	De dijkgraaf duidt in (pers)interviews de verkiezingsprogramma's, zonder hierbij een politiek standpunt in te nemen of partijen te noemen. Bijvoorbeeld door met een partij overstijgende blik te kijken of er in de verkiezingsprogramma's voldoende aandacht is voor de waterthema's.	SIB/CSP

* De afdeling die als eerste genoemd wordt, neemt het initiatief voor deze activiteit en betreft de andere afdeling hierbij wanneer nodig.

KPI's:

- 80% van alle deelnemende politieke partijen in 'onze gemeenten' zijn benaderd.
- Minimaal met 2 partijen in 12 gemeenten gesprekken gevoerd over waterbeleid.
- Minimaal 50% verkiezingsprogramma's bevatten expliciete standpunten over water.

7.3 Fase 2: Campagne voeren

Doel: water speelt een prominente rol bij de maatschappelijke vraagstukken (wonen, werken, recreëren)

In deze fase van campagnevoeren worden kiezers, lokale partijen en politici geattendeerd op het belang van de goede samenwerking tussen gemeenten en Delfland, lokale wateropgaven en mogelijke maatregelen. Delfland zet zich in om water op de agenda te houden.

Datum	Activiteit	Actie*
Oktober – maart 2026 (extra)	Vorbereidingen om DB en AB proactief te vragen hun gemeenteraadsliden en achterban te benaderen om water in relatie tot relevante maatschappelijke thema's onder de aandacht te brengen.	SIB / BJZ
	Ondersteunen DB en AB wanneer gemeenteraadsliden contact met hen opzoeken om in gesprek te gaan. Ook kunnen medewerkers van Delfland die actief zijn in gemeenteraden een actieve rol spelen. Hiervoor moet bepaald worden welke andere ondersteuning nodig is en wat	SIB /CSP / inhoud (afdelings-managers)

Datum	Activiteit	Actie*
	<p>dit betekent (in tijd, capaciteit en middelen (financieel, inhoudelijk en/of communicatief)).</p> <p>Opstellen van een overzicht met uitdagingen en projecten per gemeente.</p> <p>Per gemeente biedt Delfland materiaal en informatie aan om DB- en AB-leden te ondersteunen in hun gesprekken.</p>	<p>voeren gesprek met DB-leden) SIB/PLV</p> <p>SIB/Inhoud/ CSP</p>
Vanaf oktober	Delfland etaleert in lokale media succesvolle samenwerkingen tussen gemeenten en Delfland en de impact ervan voor de leefomgeving. Tegelijk wordt gewezen op huidige en toekomstige opgaven.	CSP, SIB
Vanaf oktober 2025 (basis)	Continu monitoren van issues in de gemeenten en van partijen om hierop in te kunnen spelen. Bijvoorbeeld in de bestuurlijke overleggen, informele overleggen (zoals het Waterdiner) of in communicatie-uitingen.	SIB, CSP
Begin november (extra)	<p>Waterdialoog organiseren over de belangrijkste waterthema's in ons gebied, vertaald naar de gemeenten.</p> <p>Aan het einde van de bijeenkomst ontvangen de deelnemende gemeente een Waterdossier: een dossier met uitdagingen van de gemeenten, wateruitdagingen in de gemeente, welke lopende projecten er zijn en wat de rol en verantwoordelijkheden van de gemeente is en welke van Delfland liggen.</p>	SIB, CSP
Januari - maart 2026 (extra)	<p>Ontwikkelen van een campagne om water op terugkerende basis online en via free publicity in de media (interviews h-a-h-bladen door stakeholders) waterthema's op de kaart te zetten. Zoals: doelgroep- en gebiedsgerichte promotie via Facebook en LinkedIn, artikelen in huis-aan-huisbladen, etc.. In de campagne wordt onder meer actief onder de aandacht gebracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitdagingen in ons gebied • Urgentie voor ruimte voor water • Rollen en verantwoordelijkheden gemeenten en Delfland • Uitdagingen en projecten per gemeente <p>Doel: waterthema's zichtbaar maken en warm houden in de publieke opinie en debat.</p>	CSP, SIB

KPI's:

- In elke gemeente minimaal 1 free publicity-artikel in lokale media gepubliceerd.
- WaterDialoog wordt bezocht door 60 lokale politici.
- Online campagne: doorklikratio van 2% op LinkedIn en Facebook (gemiddeld is de doorklikratio 0,49% in 2024 voor LinkedIn en voor Facebook 1,03%).

NB: Dit percentage is veel lager dan de resultaten in 2022 omdat we geen gebruik meer maken van X. Twitter was in 2022 het kanaal waarop we de meeste interactie hebben gerealiseerd omdat daar veel politici op zitten.

7.4 Fase 3: Verkiezingsdag

Ook op de verkiezingsdag houdt Delfland het thema water actueel. De focus richt zich dan op de kiezers en wijzen hen ook op het gebruik van de stemwijzer wanneer ze nog twijfelen. Vanzelfsprekend zonder een stemadvies te geven.

Doel: stem verstandig, stem voor water.

Datum	Activiteit	Actie
18 maart 2026 (basis)	Social media inzet 'denk vandaag ook aan water (met link naar interactieve kaart)' en 'raadpleeg de Stemwijzer' (=onderdeel van de campagne).	CSP

KPI's:

- Doorklikratio van 2% op LinkedIn en Facebook (gemiddeld is de doorklikratio 0,49% in 2024 voor LinkedIn en voor Facebook 1,03%).

7.5 Fase 4: College-onderhandelingen

Doel: Neem water op in coalitieakkoorden en beleid

Door vroeg in het informatieproces actief en zichtbaar te zijn en onze hulp aan te bieden, streeft Delfland naar het uitoefenen van invloed op het beleid van nieuwe colleges en dat water(beheer) een prominente plek krijgt in de nieuwe bestuursperiode.

Datum	Activiteit	Actie
Na 18 maart 2026 (extra)	<ul style="list-style-type: none"> • Waterdossier per gemeente aanbieden aan informateurs. • Na de vorming van raadscommissies, nodigt Delfland gericht (via de griffies) relevante commissies uit om projecten van ons in hun gemeente te bezoeken. 	SIB/CSP SIB /CSP

KPI's:

- Minimaal zes raadscommissies bezoeken projecten van Delfland.
- Minimaal 50% van de coalitieprogramma's bevatten expliciete standpunten over water.

7.6 Fase 5: Installatie nieuwe colleges van B&W en gemeenteraden

Doel: relaties opbouwen met nieuwe gemeenteraden en colleges van B&W

Goede relaties met de nieuwe besturen zijn belangrijk voor de onderlinge samenwerking. Daarom wordt in deze fase gewerkt aan het opbouwen van nieuwe relaties en het versterken van de al bestaande.

Datum	Activiteit	Actie
Na 18 maart 2026 (basis)	Dijkgraaf verstuurt een felicitatie.	SIB, CSP
Na 18 maart 2026 (basis)	Kennismaking met wethouder water en hoogheemraad en kennismaking B&W en college Delfland, bijvoorbeeld in de vorm van collegelunches	SIB

KPI's:

- Alle wethouders water maken kennis met de gebieds- / portefeuillehouder/hogheemraad.
- Alle B&W's van de gemeenten in ons gebied maken kennis met college Delfland.

8. Kosten en capaciteit plan van aanpak

In het plan van aanpak is een basis aan activiteiten uitgewerkt die de betrokken afdelingen binnen de huidige capaciteit (en werkdruk) kunnen realiseren.

Daarnaast zijn in het overzicht extra activiteiten opgenomen. Deze activiteiten zijn optioneel maar kunnen zeer impactvol zijn om de doelen te realiseren. Hieronder is inzichtelijk gemaakt wat de verschillende uitwerkingen inhouden en wat de ingeschatte kosten en uren zijn.

Uitwerking	Omvat
Basis	<ul style="list-style-type: none"> • Alle activiteiten die hieronder vallen staan in bovenstaand overzicht met vermelding 'basis'.
Uitgebreid	<ul style="list-style-type: none"> • Alle activiteiten die hieronder vallen staan in bovenstaand overzicht met vermelding 'extra'. • Er kunnen uiteraard keuzes gemaakt worden in de voorgestelde extra activiteiten.

Activiteit	Ureninzet	Kosteninschatting*
Basisactiviteiten	CSP: 8 uur SIB: 60 uur	Vormgeving positon paper(s): € 3.000,-
Waterdialoog voor de verkiezingsprogrammacommissies of voor potentiële gemeenteraadsleden	CSP: 60 uur SIB: 20 uur FZO: 20 uur	
Ontwikkelen online campagne	CSP: 80 uur	€ 15.000,-
Interviews in huis-aan-huis-bladen. Uitgaande van vier interviews.	CSP: 40 uur	
Bezoek politieke partijen aan impactvolle projecten. Uitgaande van vijf bezoeken.	SIB: 80 uur CSP: 20 uur	
Social media inzet verkiezingsdag. Ontwikkelen (betaalde) content	CSP: 6 uur	€ 5.000,-
Ontwikkelen (online) informatiemap nieuwe gemeenteraadsleden	SIB: 8 uur per gemeente CSP: 8 uur	€ 1.500,-

* Kosten zijn **ex. btw**

*Door prioritering kunnen de kosten worden gedekt vanuit bestaande budgetten van de afdelingen.
Ook de capaciteit kan met prioritering ingevuld worden door de afdelingen.*

Bijlage 1: Succesvolle en effectieve aanpak 2022

Het plan van aanpak voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 had de volgende doelstellingen:

- dat de partijen die deelnemen aan de verkiezingen inzien dat water een van de grote issues is, van nu en toekomst;
- dat zij weten welke (water)issues generiek spelen;
- dat zij weten wat hun rol en verantwoordelijkheden daarin zijn en wat de rol en verantwoordelijkheden van Delfland zijn;
- dat zij ons als hun partner zien op waterdossiers;
- dat nieuwkomers in de gemeenteraad al kennis hebben over watergerelateerde onderwerpen;
- dat bij nieuwe raden en colleges al duidelijk is wat in hun gemeente speelt op het gebied van (water)issues;
- dat wij snel in gesprek komen met de nieuwe raden en colleges wanneer zij geformeerd zijn;
- dat water een onderwerp is in de coalitieakkoorden.

Daarnaast waren de gemeenteraadsverkiezingen voor Delfland een goede aanleiding om het belang van water en de wateropgaven bij de inwoners onder de aandacht te brengen.

De aanpak bestond uit vijf verschillende stappen.

Stap 1: persoonlijke mail en pamflet 'Maak ruimte voor water'

De eerste stap was het versturen van een persoonlijke mail van Piet-Hein Daverveldt met als bijlage het pamflet 'Maak Ruimte voor water' naar de huidige gemeenteraadsleden in ons gebied. In het pamflet zat een link naar een activiteitenkaart. Op deze kaart stond een overzicht van de activiteiten die wij doen. Om deze doelgroep te bereiken werd de mail gestuurd naar de griffies, wethouders en fractievoorzitters (in totaal 150 personen) in november en december 2021.

Stap 2: online campagne 'Maak ruimte voor water'

De tweede stap was de inzet van een online-campagne waarbij betaalde content een belangrijk onderdeel vormde om de doelgroep te bereiken. Kort samengevat bestond de online-campagne uit:

- vijf video's met inwoners uit het gebied

- drie fasen:
 1. Bekendheid genereren voor de boodschap *Maak ruimte voor water* met een algemene video (de zgn 'see-fase' in een campagne)
 2. Aan de geïnteresseerde doelgroep werden drie video's getoond. Hierin stond 1 persoon centraal die een oproep deed aan de doelgroep (de zgn 'think-fase' in de campagne)
 3. Een compilatie van de video's uit de eerste en twee fase met shots van de personen en locaties. De oproep "maak ruimte voor water!" werd herhaald (de zgn 'do-fase' in de campagne).
- Betaalde promotie op Twitter en LinkedIn
- Looptijd: 8 februari – 15 maart

Stap 3: aanbieden kant-en-klare artikelen huis-aan-huis-bladen

Naast de online campagne werden ook kant-en-klare artikelen aangeboden aan de huis-aan-huis-bladen. Dit ging om in totaal vier interviews met experts van Delfland, inwoners in ons gebied en Marit Bouwmeester (die destijds net een Olympische medaille had gewonnen).

Stap 4: Analyse verkiezingsprogramma's en coalitieakkoorden

Net voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen hadden de accountmanagers van SIB twee analyses gemaakt:

- De eerste analyse (februari) was van de 140 programma's. Deze is gedeeld met de organisatie, DT en D&H.
- De tweede analyse (april-juli) was van de coalitieakkoorden. Deze is gepresenteerd aan DT en D&H en gedeeld met de organisatie.
- Daarnaast zijn er per gemeente factsheets gemaakt met daarin de thema's (wonen, energietransitie, groene leefomgeving en samenwerken) wat als input dient voor de organisatie en (bestuurlijke) overleggen met de gemeente.

Stap 5: installatie gemeenteraden en college van B&W en kennismaking

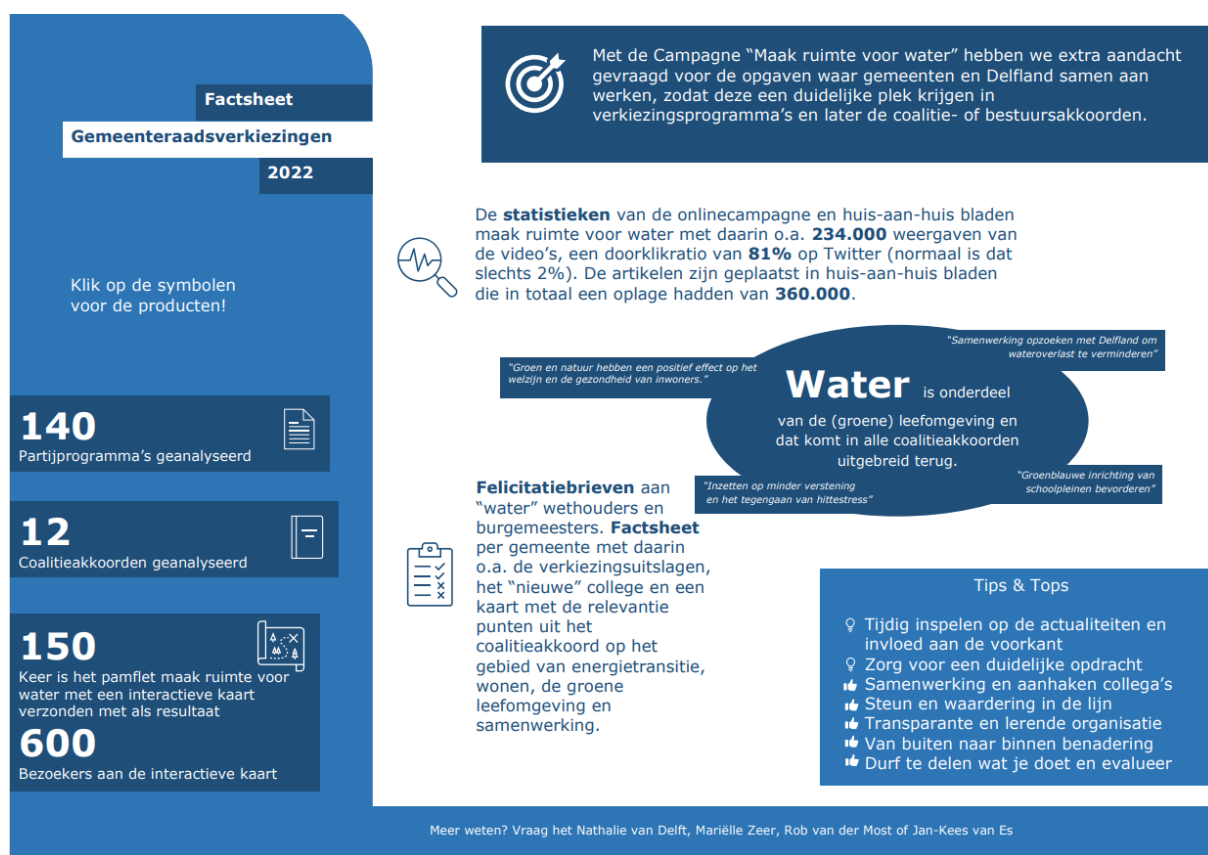
Tot slot zijn er verschillende kennismakingen georganiseerd tussen het college van Delfland en de gemeentebestuurders. Om deze kennismakingen voor te bereiden, werd gebruik gemaakt van de analyse van de coalitieakkoorden.

Resultaten campagne gemeenteraadsverkiezingen 2022

Onze inzet vier jaar geleden leverde goede resultaten op door:

- Het heel gericht benaderen van de doelgroep;
- De gefaseerde opbouw van de campagne;
- Ook anderen die ons verhaal vertelden;
- Een betaalde online-campagne.

De resultaten van de campagne zijn in onderstaande factsheet weergegeven:

Uitgelicht: resultaten online campagne

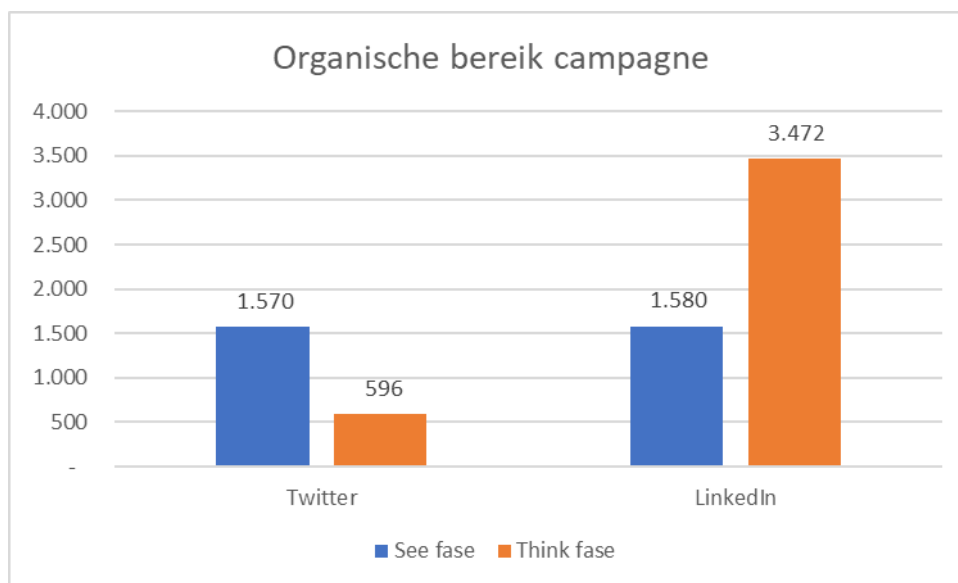
Hieronder een overzicht van de resultaten van de online campagne.

In de eerste tabel staan de resultaten van de betaalde content; de video's werden met betaalde advertenties in Twitter en LinkedIn onder de aandacht gebracht bij specifieke doelgroepen in ons gebied.

	Gestelde doelen	Gerealiseerde doelen
Aantal weergaven video's:	200.000	234.000
Aantal kwalitatieve klikken naar de website	1.100	79.280
Gemiddelde click rate*	0,38% - 0,58%. Gemiddelde Twitter: 2% Gemiddeld LinkedIn: 0,3 -0,5%	Twitter: 75 - 81% (!) LinkedIn: 0,21 – 0,28%
Bereik doelgroep		75% in 5 weken 8x

* click rate: het aantal klikken op een advertentie gedeeld door het aantal keren dat de advertentie is weergegeven

In het tweede overzicht staan de resultaten van het organische bereik. Dit is het bereik zonder de inzet van betaalde advertenties in de social media kanalen.

Uitgelicht: analyse partijprogramma's en coalitieakkoorden

In de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen zijn de partijprogramma's geanalyseerd van de circa 140 lokale partijen die meededen aan de verkiezingen in de 12 gemeenten in ons beheergebied. In bijna alle gevallen hadden de partijen standpunten, wensen en kansen opgenomen over de voor Delfland relevante thema's. Opvallend was, dat deze watergerelateerde thema's in de programma's vaak terug te zien waren onder het thema "de groene leefomgeving" en niet zozeer in een aparte waterparagraaf. Het was opvallend dat 'water' al een belangrijke plaats had in de verkiezingsprogramma's. De zichtbare impact van de overstromingen in Zuid-Limburg heeft hier naar alle waarschijnlijkheid een rol in gespeeld.

Opvallend was verder dat slechts in een beperkt aantal partijprogramma's de samenwerking met Delfland werd benoemd op het thema water. Een aandachtspunt voor de komende gemeenteraadsverkiezingen.

In de analyse van de bestuurs- en coalitieakkoorden na de verkiezingen, kwamen de volgende -in sleutelwoorden weergegeven- focuspunten naar voren:

Thema	Onderwerpen
Wonen	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkel opgaves (nieuwbouw/flex) • Natuurinclusief/klimaatadaptief bouwen
Energietransitie	<ul style="list-style-type: none"> • Duurzaam en klimaatneutraal • Warmteleiding
Groene leefomgeving	<ul style="list-style-type: none"> • Behouden en ontwikkelen van een groenblauwe leefomgeving
Biodiversiteit	<ul style="list-style-type: none"> • Samenwerken • Samen met burgers en overheden

Bijlage 2: Waterbelang en gemeenteraadverkiezingen 2026

De gemeenteraadsverkiezingen zijn niet los te zien van de landelijke en lokale context. En die is behoorlijk veranderd in de afgelopen vier jaar.

1. Landelijke (en internationale) ontwikkelingen

Sinds 2022 is de politieke context veranderd. In 2022 vormden de VVD, D66, CU en het CDA nog de regering, nu regeren de PVV, VVD, BBB en NSC. Deze ontwikkeling is breder dan alleen Nederland: ook in Europa en de Verenigde Staten is er sprake van 'verrechtsing' van de politiek en het politieke bestuur. Zo heeft in de VS een politieke en maatschappelijke aardverschuiving plaatsgevonden waarvan de gevolgen nog nauwelijks te overzien zijn maar naar verwachting veel impact hebben de komende jaren.

Één van de gevolgen van de politieke verschuiving is dat ook de aandacht voor (de veranderingen in) het klimaat vermindert. De huidige regeringspartijen zijn kritischer en sceptischer over klimaatverandering en de maatregelen die daarvoor genomen moeten worden.

Dit doet niets af aan de grote en gecompliceerde wateropgaven van Delfland, opgaven die nauw verweven zijn met de klimaatopgaven. Juist daarom moeten wij deze thema's in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen binnen het verzorgingsgebied van het Hoogheemraadschap van Delfland actief en onontkoombaar onder de aandacht brengen van zowel de huidige colleges als de aan de verkiezingen deelnemende partijen en de kiezers.

2. Opgaven voor gemeenten

Het is goed dat Delfland zich realiseert dat de wateropgaven slecht een klein deel uitmaken van de gemeentelijke opgaven en uitdagingen voor de komende jaren. Wat speelt er nog meer?

- 2026 is het 'Ravijnjaar' – In 2026 eindigt het huidige financieringssysteem voor gemeenten, pas in 2027 wordt een nieuw systeem gestart. Dit creëert een jaar van financiële onzekerheid waarin gemeenten een aanzienlijk tekort aan inkomsten kunnen ervaren. Dit tekort, geschat op ongeveer 3 miljard euro, zet de budgetten van gemeenten onder druk, waardoor het vermogen om essentiële diensten te financieren, zoals jeugdzorg, woningbouw en armoedebeleid, mogelijk in gevaar komt.
- Woonopgave - Door de stijgende bouwkosten en de oplopende rente komt de betaalbaarheid van woningen in het geding. Andere oorzaken zijn het feit dat bouwlocaties lastiger zijn om te ontwikkelen, gebrek aan menskracht bij gemeenten en stikstof, bereikbaarheidskwesties en omliggende bedrijven met milieucontouren.
- Energietransitie – ruimte zoeken voor duurzame alternatieven, zoals wind- en zonne-energie en warmtenetten.
- Zorgopgave en armoedebestrijding - gemeenten hebben een belangrijke rol bij de jeugdzorg, WMO en de aanpak van dakloosheid. Daarbij staan zij voor de uitdagende taak om inwoners met problematische schulden te helpen.
- Veiligheid - Iedereen wil zich veilig voelen in de eigen leefomgeving. Steeds vaker zijn er berichten over steekpartijen en explosies in gemeenten. Denk aan de Tarwewijk in Den Haag of de recente steekpartij in Vlaardingen.

Bijlage 3: inhoudelijke thema's gemeenten en Delfland

Om meer impact te kunnen genereren, wordt in de hierna voorgestelde aanpak de focus gelegd op de drie vraagstukken die essentieel zijn voor alle gemeenten én voor Delfland, namelijk:

1. verbeteren waterkwaliteit;
2. beperken gevolgen klimaatverandering;
3. water en bodem sturend.

Daarnaast wordt per gemeente gekeken naar specifieke onderwerpen die daar spelen. Een globaal - niet uitputtend overzicht- hiervan:

Gemeente	Uitdaging gemeente	Thema	Project(en) Delfland
Alle gemeenten in gebied Delfland	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoen aan KRW • Wonen: natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen • Groene leefomgeving: Behouden en ontwikkelen van een groenblauwe leefomgeving • Energietransitie: Duurzaam en klimaatneutraal 	<ul style="list-style-type: none"> • Schoon water • Klimaat • Water & bodem sturend 	<ul style="list-style-type: none"> • KRW-programma • Staat van ons water • Zoetwater • Aanleggen waternatuur • Klimaatkrachtig pilots: groen parkeren, groene daken, waterbergingen onder sportvelden, etc.
Delft	<ul style="list-style-type: none"> • Recreatie (met name zwemwater en varen is belangrijk in Delft) • Klimaatkrachtige binnenstad • Woningbouw 	<ul style="list-style-type: none"> • Schoon water • Klimaat • Water & Bodem sturend 	<ul style="list-style-type: none"> • Metingen waterkwaliteit (zowel blauwalg als nutriënten als gewasbeschermingsmiddelen) • Emissieloze kas • Transparante Tuinder • Vaarbeleid • Kantelkeringen Delft • Waterstraat
Westland	<ul style="list-style-type: none"> • Glastuinbouwgebied en verbeteren waterkwaliteit • Beperken van wateroverlast in een kwetsbaar gebied • Aanleg waterberging • Recreatievaart 	<ul style="list-style-type: none"> • Schoon water • Klimaat • Water & Bodem sturend 	<ul style="list-style-type: none"> • Programma waterkwaliteit, • Hoefpolder: aanpak polder om wateroverlast tegen te gaan.
Vlaardingen, Schiedam en Maassluis	<ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe waterzuivering • Oude binnensteden lastig klimaatadaptief te maken 	<ul style="list-style-type: none"> • Schoon water • Klimaat 	<ul style="list-style-type: none"> • Vergulde Hand

Gemeente	Uitdaging gemeente	Thema	Project(en) Delfland
Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoen aan KRW • Recreatie • Duurzaam boeren • Beperken wateroverlast • Groen en open landschap 	<ul style="list-style-type: none"> • Schoon water • Klimaat • Water & Bodem sturend 	<ul style="list-style-type: none"> • Glastuinbouw en waterkwaliteit • Verkenning naar een mix van maatregelen om te zorgen dat we in de toekomst beschermd zijn regenval van meer dan 150 mm per 48 uur.
Rotterdam	<ul style="list-style-type: none"> • KRW-opgave in relatie tot woningbouwopgave • Toekomst afvalwaterwaterketen • Indirecte lozingen • Ruimte voor het water/waterveiligheid • Klimaatadaptatie 	<ul style="list-style-type: none"> • Schoon water • Klimaat • Water & Bodem sturend 	<ul style="list-style-type: none"> • Brede samenwerking met gemeente, waterschappen Hollandse Delta en HHSK en Evides binnen de Alliantie Waterkracht. • Ontwikkelkader dijken • Deelname aan brede verkenning toekomst afvalwaterketen. • Inzetten op tegengaan indirecte lozingen. • Water- en klimaatadaptatieprogramma